

Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego we wrześniu 2018 r.

26.10.2018 r.
Nr 09/2018

- We wrześniu 2018 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku o 1,0% (przed rokiem wzrost o 3,1%).
- Stopa bezrobocia rejestrowanego (8,6%) spadła w skali roku o 1,5 p. proc., a w stosunku do sierpnia 2018 r. pozostała na niezmiennym poziomie. Do urzędów pracy wpłynęło mniej ofert pracy zarówno w stosunku do września 2017 r., jak i w porównaniu z sierpniem 2018 r.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw rosnęło wolniej w ujęciu rocznym niż przed rokiem (wzrost o 6,2%, we wrześniu 2017 r. wzrost o 8,6%).
- W porównaniu z wrześniem 2017 r. w grupach artykułów żywnościowych przeważały wzrosty cen; znacznie wyższe były ceny detaliczne jaj oraz owoców i warzyw. W skali roku podrożały wszystkie towary i usługi związane z utrzymaniem mieszkania oraz towary i usługi związane z transportem, z wyjątkiem biletu normalnego, jednorazowego na przejazd autobusem miejskim, którego cena pozostała na poziomie sprzed roku.
- Wrześniowe ceny zbóż w skupie i na targowiskach wzrosły w skali miesiąca i roku. Ceny ziemniaków na obu rynkach były niższe niż w sierpniu br., ale wyższe niż we wrześniu ub. roku. Zarówno żywiec wieprzowy w skupie, jak i prosięta przeznaczone do dalszego chowu na targowiskach, były tańsze niż przed miesiącem i rokiem. We wrześniu br. żywiec drobiowy w skupie podrożał w stosunku do poprzedniego miesiąca jak i do września ub. roku. Ceny żywca wołowego w skupie były nieznacznie niższe niż w sierpniu br., ale wyższe niż przed rokiem. Mleko natomiast podrożało w skali miesiąca, ale było tańsze w skali roku. Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej był niższy niż przed miesiącem i rokiem.
- Produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w skali roku o 4,7% (wobec wzrostu o 6,9% we wrześniu 2017 r.). W skali roku odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej w przedsiębiorstwach budowlanych o 51,8% (przed rokiem notowano spadek o 5,2%).
- Liczba mieszkań oddanych do użytkowania była mniejsza niż we wrześniu 2017 r. (o 7,9%). Wpłynął na to spadek liczby mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 19,6%) oraz w budownictwie indywidualnym (o 5,0%).
- We wrześniu 2018 r. w skali roku odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej (o 5,6%) a spadek sprzedaży hurtowej (o 2,1%).

Spis treści

Rynek pracy	4
Wynagrodzenia	8
Ceny	9
Rolnictwo	10
Przemysł i budownictwo	14
Budownictwo mieszkaniowe	16
Rynek wewnętrzny	18
Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim	21

Uwagi ogólne

Prezentowane w komunikacie dane:

- o zatrudnieniu, wynagrodzeniach oraz o produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa, produkcji budowlano-montażowej, a także o sprzedaży detalicznej i hurtowej towarów dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób,
- o sektorze przedsiębiorstw, dotyczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej,
- o cenach detalicznych dotyczą towarów żywnościowych i nieżywnościowych oraz usług, które pochodzą z notowań cen prowadzonych przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen; ceny żywności notowane są raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone są dwa razy w miesiącu,
- o skupie produktów rolnych obejmują skup od producentów z terenu województwa; ceny podano bez podatku VAT,
- o wynikach finansowych przedsiębiorstw oraz nakładach inwestycyjnych dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem przedsiębiorstw rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Dane w ujęciu wartościowym wyrażone są w cenach bieżących i stanowią podstawę dla obliczenia wskaźników struktury. Wskaźniki dynamiki zaprezentowano na podstawie wartości w cenach bieżących, z wyjątkiem przemysłu, dla którego wskaźniki dynamiki podano na podstawie wartości w cenach stałych (średnie ceny bieżące 2015 r.).

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) wyliczono na podstawie danych bezwzględnych, wyrażonych z większą dokładnością niż podane w tekście i tablicach.

W przypadku gdy dynamika przekracza 1000% użyto określenia „wielokrotnie”.

Dane są prezentowane w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności — PKD 2007.

Polska Klasyfikacja Działalności 2007 (PKD 2007)

Skrót	Pełna nazwa
Sekcje	
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
handel; naprawa pojazdów samochodowych	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
zakwaterowanie i gastronomia	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
obsługa rynku nieruchomości	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
administrowanie i działalność wspierająca	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Działy	
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	produkcja wyrobów z drewna, oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
produkcja wyrobów z metali	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
produkcja maszyn i urządzeń	produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
gospodarka odpadami; odzysk surowców	działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
budowa budynków	roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło.
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak (x)	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
Znak (*)	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.

Dane charakteryzujące województwo kujawsko-pomorskie można również znaleźć w publikacjach statystycznych wydawanych przez US w Bydgoszcy oraz w publikacjach ogólnopolskich GUS.

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Rynek pracy

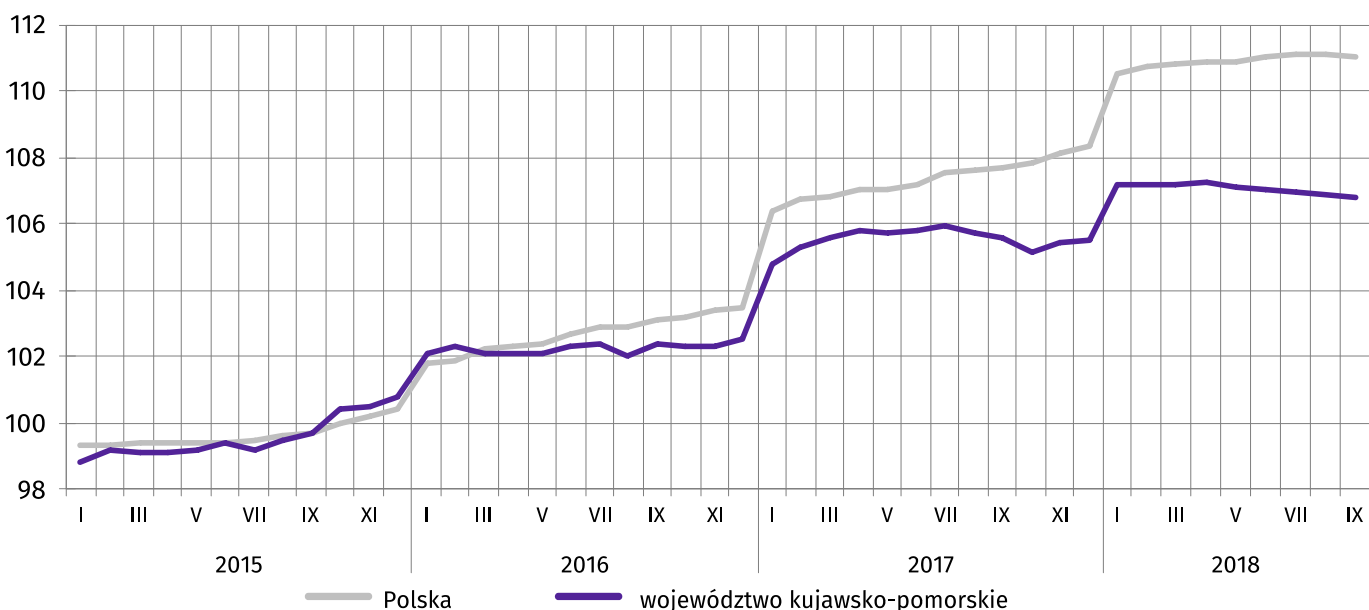
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim we wrześniu 2018 r. ukształtowało się na poziomie 259,4 tys. osób, tj. o 1,0% wyższym niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,1% we wrześniu 2017 r.).

We wrześniu 2018 r. największy wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku odnotowano w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 3,2%). Ponadto, wzrost większy niż przeciętny w województwie zanotowano w informacji i komunikacji (o 2,4%), w budownictwie (o 2,3%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,2%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 1,9%). Przeciętne zatrudnienie najbardziej zmniejszyło się w sekcji transport i gospodarka magazynowa (o 5,9%).

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	IX 2018		I-IX 2018	
	w tys.	IX 2017 = 100	w tys.	I-IX 2017 = 100
OGÓŁEM	259,4	101,0	260,7	101,9
w tym:				
Przemysł	136,4	101,9	136,9	102,2
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	127,0	101,9	127,4	102,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	6,8	103,2	6,8	103,0
Budownictwo	19,5	102,3	19,3	103,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	53,9	102,2	53,8	102,4
Transport i gospodarka magazynowa	15,7	94,1	16,4	98,8
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3,8	95,0	3,6	97,3
Informacja i komunikacja	1,7	102,4	1,7	98,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4,3	98,8	4,3	97,9
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	11,9	97,3	12,2	101,6

Wykres 1. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2015=100)

W odniesieniu do sierpnia 2018 r. przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się o 0,1%, w tym najbardziej w sekcji administrowanie i działalność wspierająca (o 1,0%).

W okresie styczeń–wrzesień 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 260,7 tys. i było o 1,9% wyższe niż w analogicznym okresie 2017 r. (przed rokiem wyższe o 3,0%).

Na tle pozostałych województw we wrześniu 2018 r. województwo kujawsko-pomorskie pod względem przeciętnej liczby zatrudnionych osób zajęło 8 lokatę w kraju.

W końcu września 2018 r. **liczba bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 70,1 tys. osób i była o 12,2 tys. osób mniejsza niż we wrześniu 2017 r. (o 14,9%) i o 0,5 tys. osób mniejsza (o 0,8%) niż w sierpniu 2018 r. Kobiety stanowiły 62,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 61,2%).

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia kształtowały się następująco:

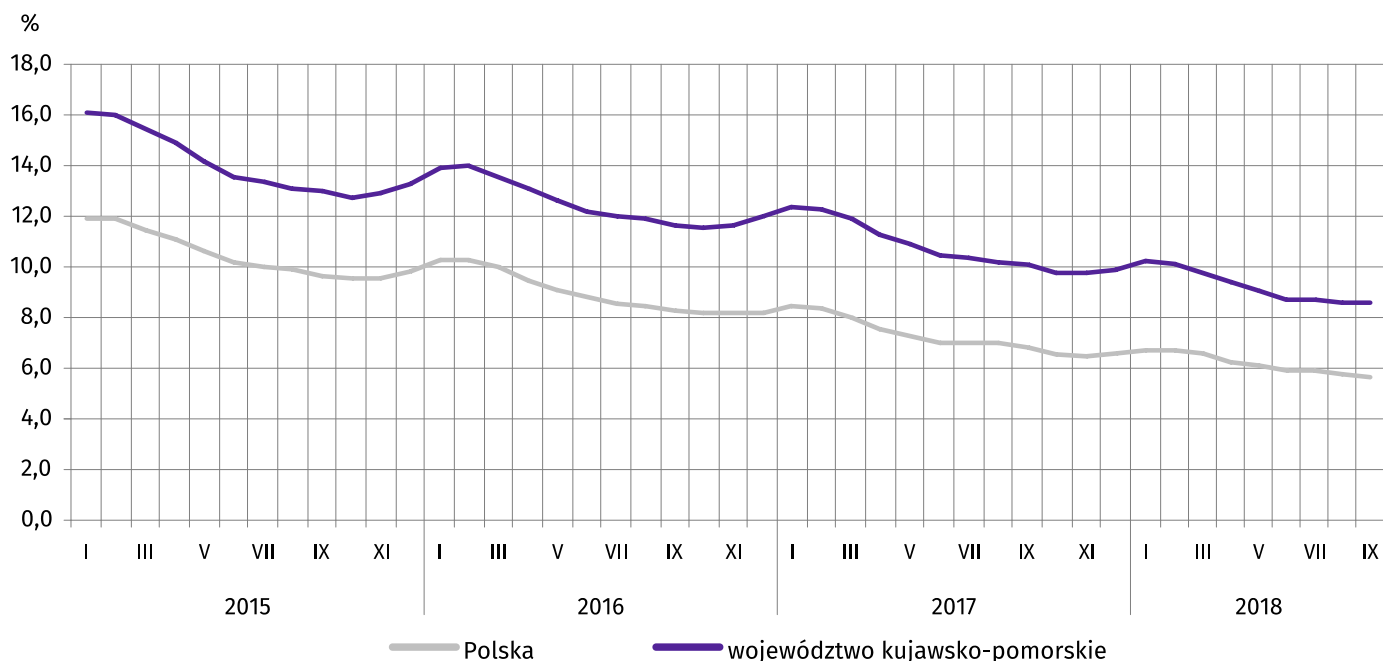
WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	
	IX	VIII	IX
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu miesiąca) w tys.	82,3	70,6	70,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	12,2	9,5	10,5
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu miesiąca) w tys.	13,7	10,3	11,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w końcu miesiąca) w %	10,1	8,6	8,6

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim w końcu września 2018 r. ukształtowała się na poziomie 8,6% (w kraju była niższa o 2,9 p. proc.). W stosunku do września 2017 r. była niższa o 1,5 p. proc., a w porównaniu z sierpniem 2018 r. pozostała na niezmiennym poziomie.

Województwo kujawsko-pomorskie nadal znajdowało się wśród województw o najwyższej stopie bezrobocia, zaraz po warmińsko-mazurskim (9,9%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w województwie wielkopolskim (3,2%).

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Stan w końcu miesiąca

W województwie kujawsko-pomorskim do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia we wrześniu br. nadal należały powiaty: radziejowski (15,8%, wobec 18,2% we wrześniu 2017 r.), lipnowski (15,5%, wobec 17,3%) oraz włocławski (15,0%, wobec 18,0%), a o najniższej Bydgoszcz (3,6%, wobec 4,2%) oraz Toruń (4,7%, wobec 5,4% przed rokiem). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich powiatach, a w największym stopniu we Włocławku oraz w powiecie włocławskim (po 3,0 p. proc.).

Mapa 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2018 r.

Stan w końcu września

We wrześniu 2018 r. w powiatowych urzędach pracy **zarejestrowano** 10,5 tys. osób bezrobotnych, tj. o 14,5% mniej niż przed rokiem i o 10,2% więcej niż w sierpniu 2018 r. Zmniejszył się udział absolwentów (o 1,6 p. proc., tj. do 14,8%) w nowo zarejestrowanych ogółem w stosunku do września 2017 r., udział bezrobotnych dotychczas niepracujących (o 1,1 p. proc., tj. do 14,5%), a także udział osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (o 0,4 p. proc. do 2,4%). Zwiększył się z kolei odsetek bezrobotnych rejestrujących się po raz kolejny (o 1,2 p. proc., tj. do 78,8%). Stopa napływu bezrobotnych¹ do urzędów pracy wyniosła 1,3%.

W tym samym czasie z ewidencji **wyrejestrowano** 11,0 tys. osób bezrobotnych, tj. mniej o 19,8% niż we wrześniu 2017 r. oraz o 6,5% więcej niż w sierpniu 2018 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 6,5 tys. osób (przed rokiem 7,8 tys.). Udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 2,0 p. proc. w ujęciu rocznym (do 58,7%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób które utraciły status bezrobotnego w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 1,6 p. proc., tj. do 9,8%), udział osób bezrobotnych wyrejestrowanych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 0,5 p. proc., tj. do 15,2%) oraz udział bezrobotnych, którzy nabyli prawa emerytalne lub rentowe (o 0,4 p. proc., tj. do 0,2%).

W końcu września 2018 r. **bez prawa do zasiłku** pozostawało 59,4 tys. bezrobotnych, ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem zmniejszył się w stosunku rocznym o 0,4 p. proc. (do 84,8%).

W województwie kujawsko-pomorskim bezrobotni będący **w szczególnej sytuacji na rynku pracy** w końcu września 2018 r. stanowili 87,2 % ogółu bezrobotnych (przed rokiem 87,8%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne², których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w skali roku o 1,5 p. proc. Zmniejszył się także udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,4 p. proc.) oraz bezrobotnych do 25 roku życia (o 0,5 p. proc.) Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych posiadających co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (o 2,3 p. proc.) oraz udział bezrobotnych do 30 roku życia (0,2 p. proc.).

¹ Stosunek liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Wybrane kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	
	IX	VIII	IX
	w procentach ogółem		
Do 30 roku życia	27,7	27,1	27,9
w tym do 25 roku życia	14,2	12,7	13,7
Długotrwale bezrobotne	60,3	58,9	58,8
Powyżej 50 roku życia	25,7	24,5	24,3
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	22,0	24,5	24,3

Wśród bezrobotnych nie zaliczających się do grupy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, zwiększył się udział kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (o 2,4 p. proc.) oraz osób bez kwalifikacji zawodowych (o 0,6 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego (o 0,1 p. proc.).

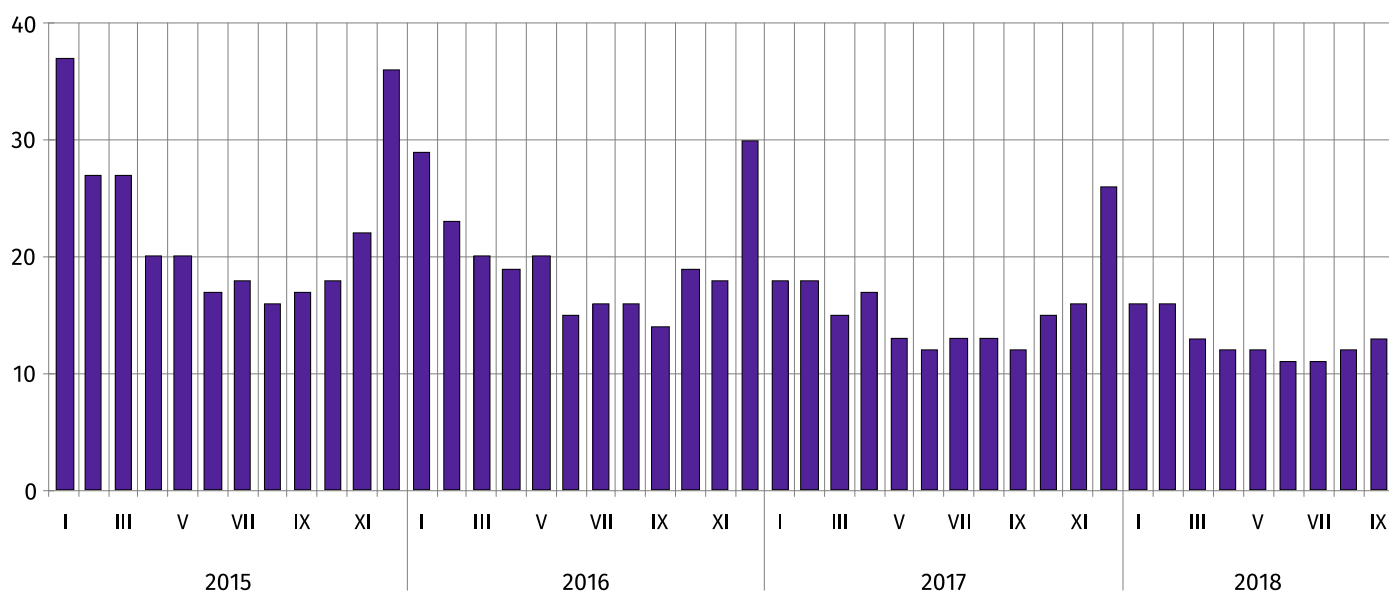
Wybrane kategorie bezrobotnych:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2017	2018	
	IX	VIII	IX
	w procentach ogółem		
Bez kwalifikacji zawodowych	36,2	36,4	36,8
Bez doświadczenia zawodowego	20,6	19,9	20,5
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	20,9	23,2	23,3

We wrześniu 2018 r. do urzędów pracy zgłoszono 7,3 tys. **ofert pracy**, tzn. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Było to mniej o 1,6 tys. ofert w porównaniu z wrześniem 2017 r. oraz o 1,4 tys. mniej niż w sierpniu 2018 r. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 13 bezrobotnych (zarówno przed rokiem jak i przed miesiącem po 12 bezrobotnych).

Wykres 3. Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy

Stan w końcu miesiąca

Z danych urzędów pracy wynika, że według stanu w końcu września 2018 r., 4 zakłady pracy zapowiedziały w najbliższym czasie **zwolnienie** 189 pracowników (przed rokiem odpowiednio 11 zakładów i 222 pracowników).

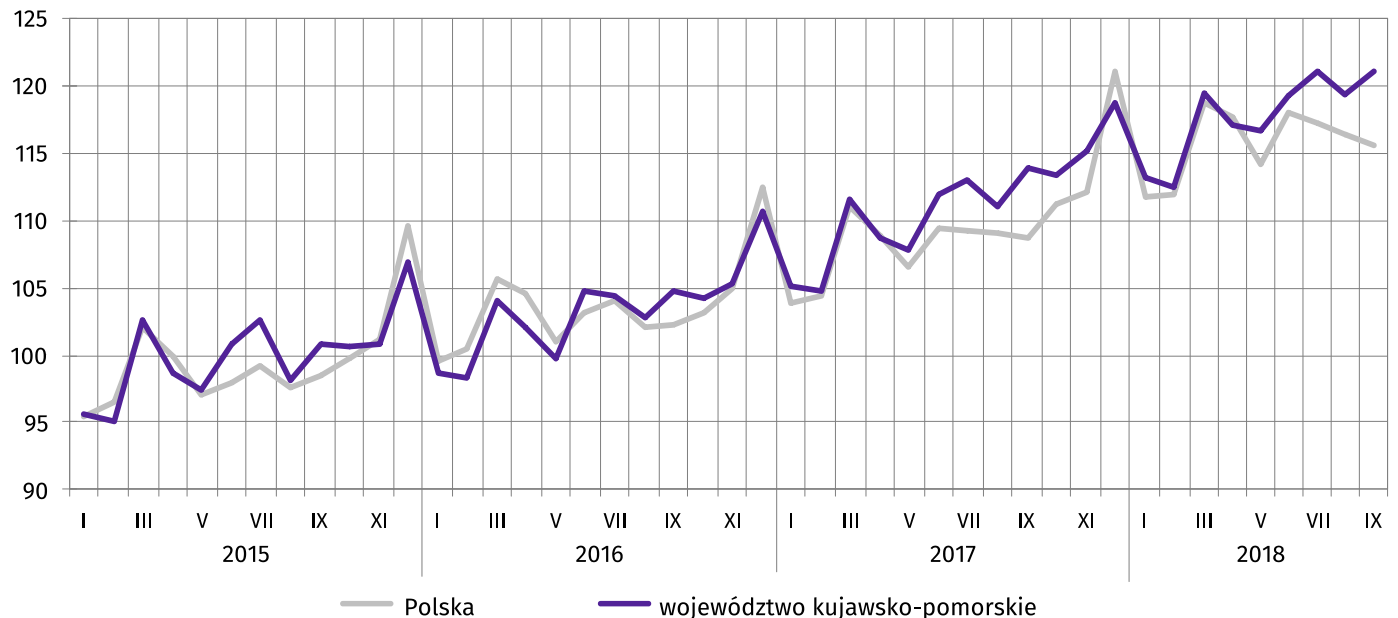
Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie 4178,04 zł (w kraju 4771,86 zł) i było o 6,2% wyższe niż we wrześniu 2017 r. (przed rokiem wzrost o 8,6%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	IX 2018		I-IX 2018	
	w zł	IX 2017 = 100	w zł	I-IX 2017 = 100
OGÓŁEM	4178,04	106,2	4076,11	107,1
w tym:				
Przemysł	4275,73	105,7	4183,02	106,6
w tym:				
przetwórstwo przemysłowe	4265,73	105,6	4175,50	106,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	4156,65	105,5	4033,35	105,2
Budownictwo	4412,30	108,5	4227,47	110,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	4111,34	106,3	4034,04	107,3
Transport i gospodarka magazynowa	3450,41	101,4	3477,11	105,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3647,13	117,6	3426,82	113,6
Informacja i komunikacja	5547,31	97,9	5620,93	101,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4308,67	103,9	4310,90	107,3
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2885,93	103,7	2912,85	105,8

Wykres 4. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętna miesięczna 2015=100)

W porównaniu z wrześniem 2017 r. wzrost przeciętnych wynagrodzeń odnotowano w większości sekcji PKD. Więcej niż przeciętnie w województwie wzrosły płace w zakwaterowaniu i gastronomii (o 17,6%), w budownictwie (o 8,5%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 6,3%). Spadek w ujęciu rocznym wystąpił m. in. w sekcji informacja i komunikacja (o 2,1%).

W odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw województwa kujawsko-pomorskiego we wrześniu 2018 r. najwyższe wynagrodzenia otrzymywali zatrudnieni w sekcjach informacja i komunikacja (o 32,8% wyższe) oraz w budownictwie (o 5,6% wyższe). Najniższe wynagrodzenia odnotowano m.in.: w administrowaniu i działalności wspierającej (o 30,9% niższe od przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie) oraz w transporcie i gospodarce magazynowej (o 17,4% niższe).

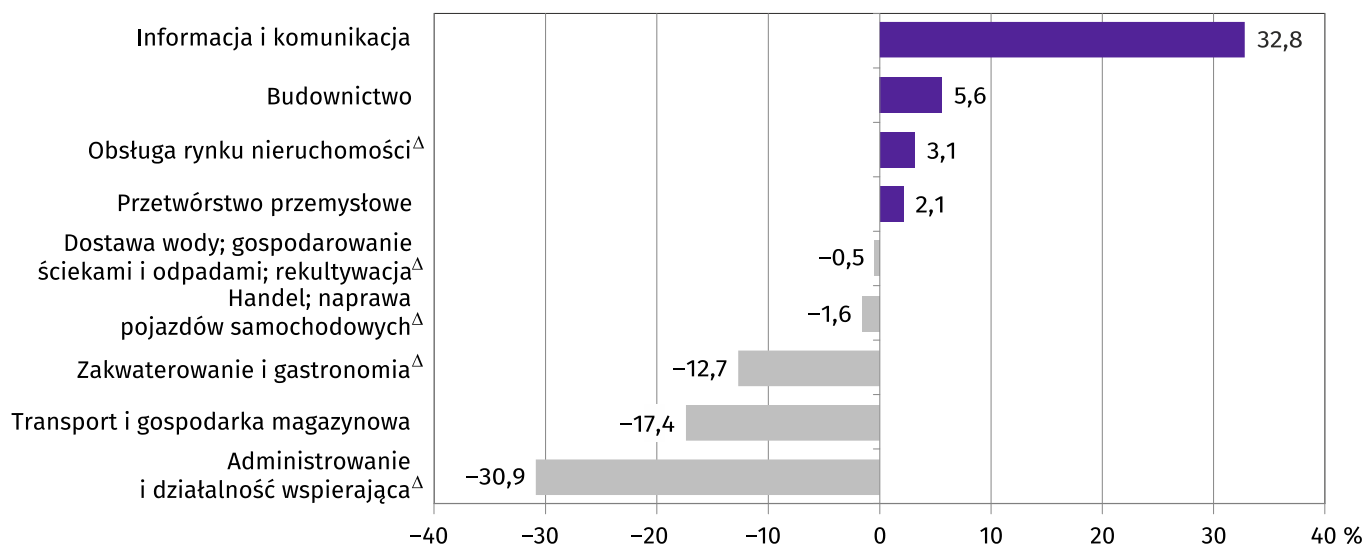

W odniesieniu do sierpnia 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ukształtowało się na poziomie wyższym (o 1,5%), w tym najbardziej wzrosło w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 2,9%).

W okresie styczeń-wrzesień 2018 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 4076,11 zł i było o 7,1% wyższe niż w roku poprzednim. Wzrost średnich miesięcznych wynagrodzeń w omawianym okresie zanotowano w większości sekcji PKD, w tym najwyższy w zakwaterowaniu i gastronomii (o 13,6%).

Województwo kujawsko-pomorskie pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2018 r. uplasowało się na 11 miejscu w kraju.

Wykres 5. Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto od średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie we wrześniu 2018 r.

Ceny

Ceny detaliczne większości artykułów żywnościowych we wrześniu 2018 r. były wyższe niż przed rokiem.

W grupie artykułów „pieczywo i produkty zbożowe” wzrosły ceny chleba mieszanego pszenno-żytniego (o 5,7%), bułki pszennej (o 4,8%) oraz kaszy jęczmiennej (o 4,0%). Spadek cen odnotowano w przypadku mąki pszennej (o 0,8%) i ryżu białego (o 0,5%).

Więcej niż we wrześniu ub. roku konsumenci płacili za kurczęta patroszone (wzrost cen o 4,3%), a także za mięso wołowe bez kości – z udźca (o 1,2%). Mniej niż przed rokiem natomiast płacono za mięso wieprzowe bez kości – schab środkowy (o 4,0%) oraz mięso wołowe z kością – rostbef (o 1,3%). Wyższe niż przed rokiem były ceny kiełbasy wędzonej (o 5,5%), szynki wieprzowej gotowanej (4,3%) oraz kiełbasy suszonej (wzrost cen o 2,1%). Wzrosła cena mrożonych filetów z morszczuka (o 6,2%).

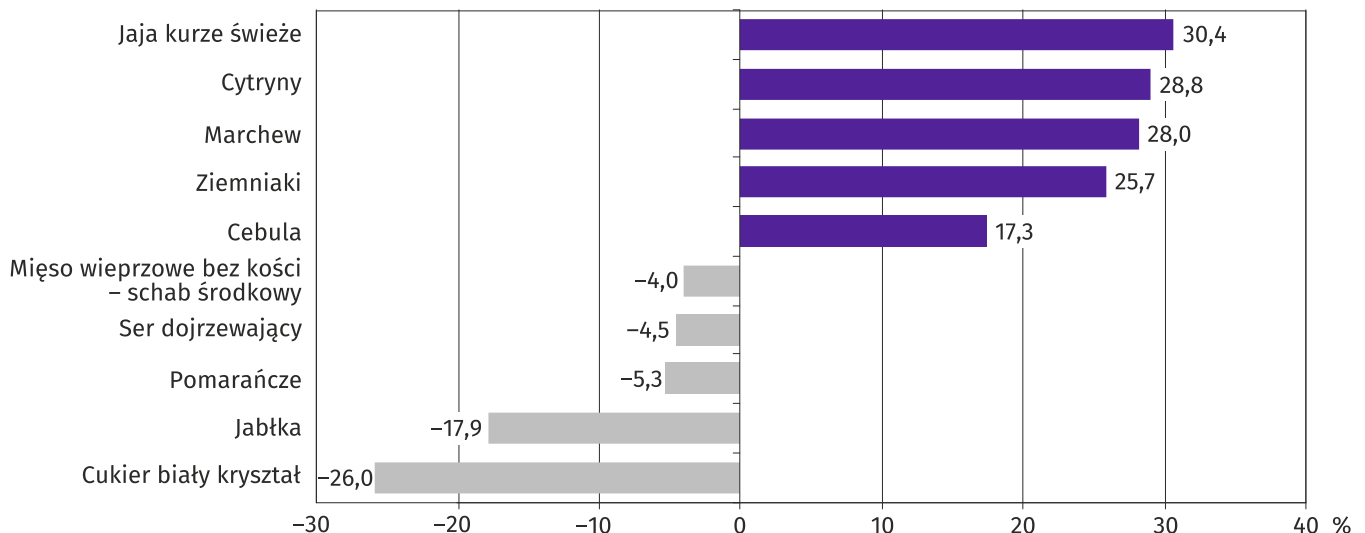
W grupie „mleko, sery i jaja” wzrost cen dotyczył: jaj kurzych świeżych (o 30,4%), sera twarogowego półtłustego (o 6,7%), śmietany o zawartości tłuszczu 18% (o 3,8%) i mleka krowiego spożywczego o zawartości tłuszczu 2–2,5% (o 3,7%). Spadek cen w tej grupie towarów odnotowano w przypadku sera dojrzewającego (o 4,5%) oraz mleka krowiego o zawartości tłuszczu 3,2–3,5% o przedłużonym okresie trwałości – UHT (o 1,7%).

W grupie „oleje i pozostałe tłuszcze” w skali roku wzrosły ceny margaryny (o 1,4%), a ceny masła świeżego o zawartości tłuszczu ok. 82,5% oraz oleju rzepakowego produkcji krajowej były niższe niż we wrześniu ub. roku (odpowiednio o 2,5% i o 0,8%).

W grupie „owoce i warzywa” odnotowano wzrost cen w skali roku większości badanych artykułów: cytryn (o 28,8%), marchwi (o 28,0%), ziemniaków (o 25,7%) oraz cebuli (wzrost cen o 17,3%). Ceny jabłek i pomarańczy były niższe niż przed rokiem (odpowiednio o 17,9% i o 5,3%).

Wśród pozostałych artykułów żywnościowych w porównaniu z wrześniem 2017 r. wzrosły ceny: soku jabłkowego (o 11,1%), kawy naturalnej mielonej (o 3,6%), czekolady mlecznej (o 2,7%), herbaty czarnej, liściastej (o 1,0%) oraz piwa jasnego pełnego butelkowanego (o 0,7%). Spadek cen odnotowano w przypadku cukru białego kryształ (o 26,0%), a także papierosów (o 1,1%).

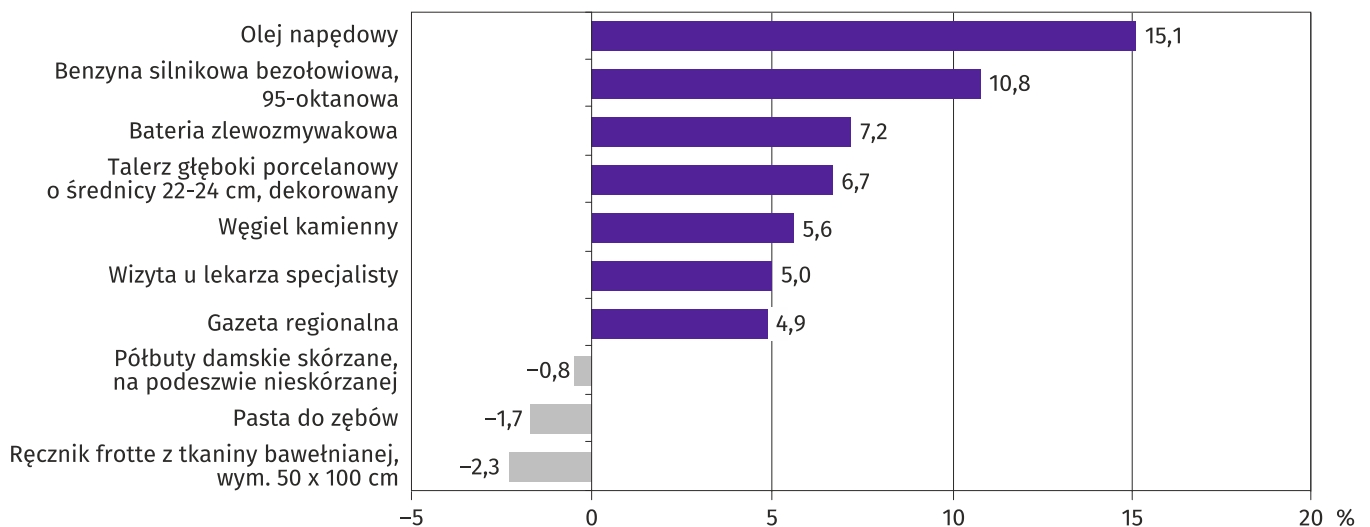
Wykres 6. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów żywnościowych we wrześniu 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

W grupie towarów i usług związanych z utrzymaniem mieszkania po raz kolejny zanotowano wzrost cen. Droższe w skali roku były: węgiel kamienny (o 5,6%), opłaty za wywóz śmieci segregowanych i niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych (odpowiednio o 4,4% i o 4,1%), ciepła woda (o 1,5%), centralne ogrzewanie (o 1,3%) oraz pobranie zimnej wody z miejskiej sieci wodociągowej (o 1,2%).

W grupie towarów i usług związanych z transportem na poziomie sprzed roku utrzymała się cena biletu normalnego, jednorazowego na przejazd autobusem miejskim. Więcej płacono natomiast za olej napędowy (o 15,1%), benzynę silnikową bezołowiową, 95-oktanową (o 10,8%) oraz za przejazd taksówką osobową (wzrost cen o 2,4%).

Wykres 7. Zmiany cen detalicznych wybranych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych we wrześniu 2018 r.
(wzrost/spadek w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego)

Wśród pozostałych badanych artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w skali roku wzrosły ceny m.in.: baterii zlewozmywakowej (o 7,2%), talerza głębokiego porcelanowego o średnicy 22-24 cm, dekorowanego (o 6,7%) oraz wizyty u lekarza specjalisty (o 5,0%). Spadek cen dotyczył m.in.: ręcznika frotte (o 2,3%), pasty do zębów (o 1,7%) i półbutów damskich skórzanych na podeszwie nieskórzanej (o 0,5%).

Rolnictwo

W skupie wzrosły ceny większości produktów rolnych; droższe w obu analizowanych okresach były zboża i żywiec drobiowy. Ziemniaki i żywiec wołowy w skupie były droższe tylko w odniesieniu do września ub. roku, a mleko jedynie do poprzedniego miesiąca. Żywiec wieprzowy w skupie był tańszy niż przed miesiącem i rokiem. Ceny zbóż na targowiskach wzrosły w stosunku do obu okresów, a prosiąt na chów – obniżyły się. Targowiskowe ceny ziemniaków były niższe niż przed miesiącem, ale wyższe niż przed rokiem. Pogorszyła się opłacalność tuczu trzody chlewnej.

Wrzesień 2018 r. był kolejnym miesiącem z małą ilością opadów, szczególnie mało opadów było w południowo-zachodniej części województwa. Na pozostałych terenach opady występowały lokalnie i niezbyt obficie. Utrudniło to wykonywanie uprawek przedsiewnych i siew ozimin. Zasiany w sierpniu br. rzepak rozwija się nierównomiernie, na wzniesieniach plantacji widoczne są miejsca bez wzeszłych roślin. Z powodu bardzo ubitej gleby mało zaawansowany jest zbiór buraków cukrowych i okopowych pastewnych. Spodziewać się można niższych plonów korzeni buraków. Bardziej niż w latach poprzednich zaawansowany jest zbiór kukurydzy, w wielu przypadkach zebrane ziarno nie wymaga dosuszania. Spodziewać się można niższych plonów kukurydzy niż w roku ubiegłym.

Według stacji hydrologiczno-meteorologicznej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Toruniu we wrześniu br. odnotowano 6 dni z opadami deszczu. Suma opadów atmosferycznych (ok. 17,3 mm) stanowiła 34% normy z wielolecia. Średnia temperatura na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego, wyniosła 15,9°C i była wyższa od średniej z lat 1971–2000 o 2,8°C, przy czym maksymalna temperatura wyniosła 30,8°C, a minimalna 2,4°C.

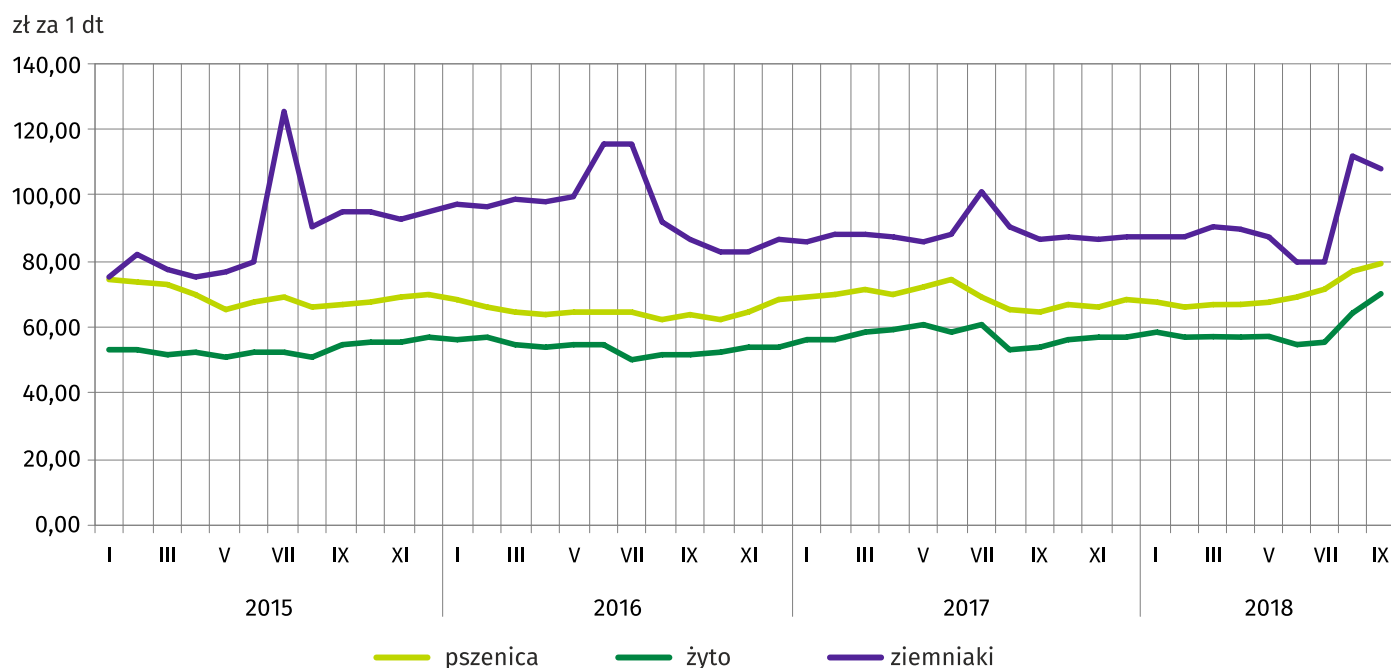
Skup zbóż^a kształtował się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	VII-IX 2018		IX 2018		
	w tys. t	analogiczny okres roku poprzedniego = 100	w tys. t	IX 2017 = 100	VIII 2018 = 100
Ziarno zbóż podstawowych ^{b,c}	296,8	72,8	68,6	55,5	68,2
w tym:					
pszenica	229,4	72,3	56,1	55,3	74,3
żyto	24,9	66,4	4,8	41,1	50,5

^a W okresie lipiec-wrzesień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, pszenżyto. ^c Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

W okresie lipiec-wrzesień br. **skup zbóż podstawowych** (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) był mniejszy o 27,2% niż w analogicznym okresie ub. roku, w tym pszenicy – mniejszy o 27,7%, a żyta o 33,6%. We wrześniu br. dostawy zbóż do skupu były mniejsze niż przed miesiącem o 31,8% – łącznie skupiono 68,6 tys. t zbóż. Skup pszenicy w tym okresie był mniejszy o 25,7%, a żyta o 49,5%. W porównaniu z wrześniem ub. roku odnotowano spadek podaży pszenicy i żyta odpowiednio o 44,7% i o 58,9%.

Wykres 8. Przeciętne ceny skupu zbóż i targowiskowe ceny ziemniaków

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	I-IX 2018		IX 2018		
	w tys. t.	I-IX 2017 = 100	w tys. t.	IX 2017 = 100	VIII 2018 = 100
Żywiec rzeźny ^b	275,1	93,4	22,4	94,8	83,5
w tym:					
wołowy (bez cieląt)	41,2	89,9	2,1	72,9	87,4
wieprzowy	120,7	90,9	10,3	104,3	88,8
drobiowy	112,9	97,7	10,0	91,8	77,9
Mleko ^c	603,8	97,4	62,4	98,3	95,4

a W okresie lipiec-wrzesień bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w wadze żywej. c W milionach litrów.

Od początku br. **skup żywca rzeźnego** (w wadze żywej) był niższy o 6,6% od notowanego przed rokiem; skup żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego obniżył się odpowiednio o: 10,1%, 9,1% i 2,3%. We wrześniu br. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu 22,4 tys. t żywca rzeźnego, tj. o 16,5% mniej niż przed miesiącem i o 5,2% mniej niż przed rokiem. W skali miesiąca zmniejszyła się podaż wszystkich gatunków żywca rzeźnego. W skali roku przewały spadki podaży żywca; wzrost odnotowano tylko w przypadku żywca wieprzowego (o 4,3%).

Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	IX 2018			I-IX 2018		IX 2018			I-IX 2018	
	zł	IX 2017 = 100	VIII 2018 = 100	zł	I-IX 2017 = 100	zł	IX 2017 = 100	VIII 2018 = 100	zł	I-IX 2017 = 100
Ziarno zbóż ^a za 1 dt:										
pszenica	79,49	122,7	103,0	70,43	99,0	82,78	105,9	100,9	77,96	99,4
żyto	70,23	129,8	109,2	59,50	108,7	66,25	110,4	110,4	60,87	100,3
Ziemniaki ^b za 1 dt	29,26	122,3	79,1	40,65	103,5	107,81	124,7	96,5	91,18	102,6
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
w tym:										
bydło (bez cieląt)	6,69	103,5	99,4	6,79	105,7	.	x	x	.	x
trzoda chlewna	4,62	86,4	95,8	4,48	84,1	.	x	x	.	x
drób	4,00	105,3	102,4	3,61	102,9	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	142,50	79,7	90,8	164,52	95,1
Mleko za 1 hl	128,58	92,5	102,6	127,25	98,5	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne.

Wykres 9. Relacja przeciętnych cen skupu żywca wieprzowego do przeciętnych cen żyta na targowiskach

Średnio za 1 dt pszenicy w skupie w okresie styczeń–wrzesień 2018 r. płacono 70,43 zł, a za żyto 59,50 zł. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku było to w przypadku pszenicy mniej o 1,0%, a w przypadku żyta więcej o 8,7%. Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach były również dla pszenicy niższe, a dla żyta wyższe niż rok temu. Za pszenicę w omawianym okresie płacono średnio 77,96 zł/dt (o 0,6% mniej), natomiast za żyto 60,87 zł/dt (o 0,3% więcej). We wrześniu br. pszenica i żyto podrożały w skali miesiąca i roku zarówno w skupie, jak i na targowiskach. Średnie ceny pszenicy w skupie były wyższe o 3,0% niż przed miesiącem i o 22,7% wyższe niż przed rokiem. Ceny żyta w skupie wzrosły o 9,2% w skali miesiąca i o 29,8% w skali roku. W obrocie targowiskowym w porównaniu z sierpniem br. odnotowano wzrost cen pszenicy o 0,9% i żyta o 10,4%. W odniesieniu do września ub. roku pszenica na targowiskach podrożała o 5,9%, a żyto o 10,4%.

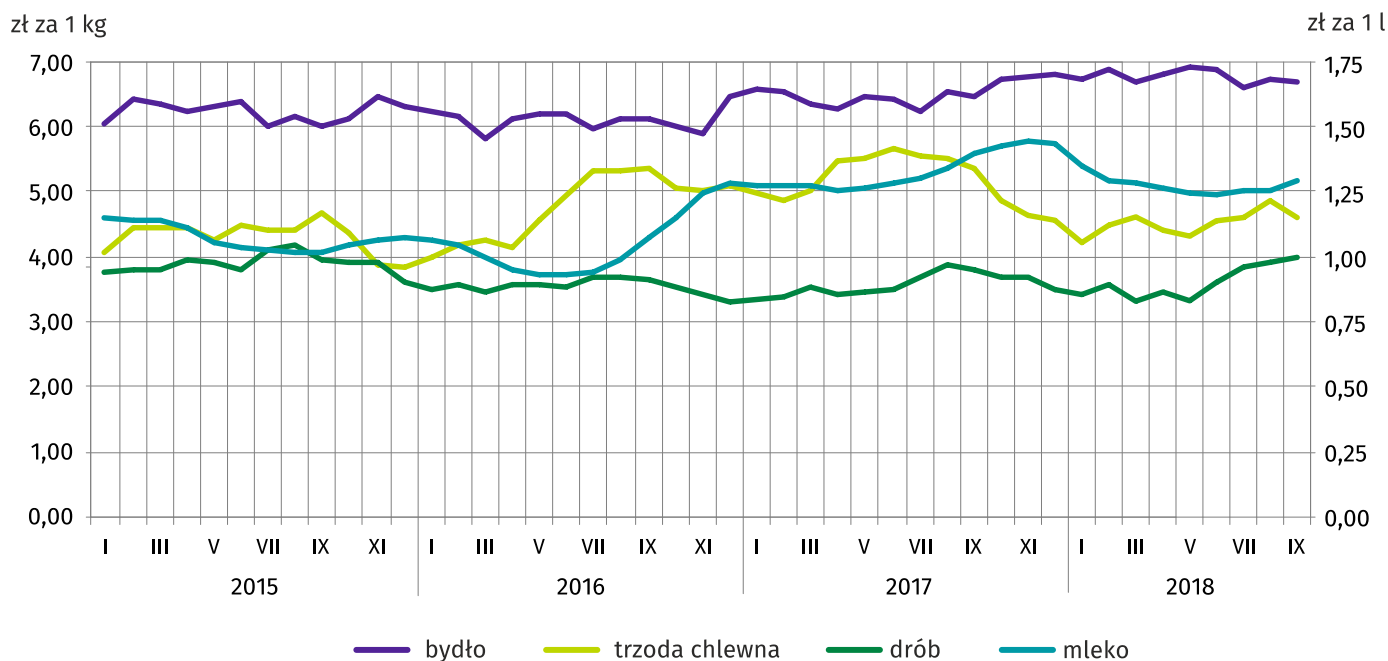
Za 1 dt ziemniaków w okresie od stycznia do września br. płacono w skupie średnio 40,65 zł, tj. więcej niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,5%. Na targowiskach w tym samym okresie płacono 91,18 zł/dt – więcej niż w analogicznym okresie ub. roku o 2,6%. Przeciętne ceny skupu ziemniaków we wrześniu wyniosły 29,26 zł/dt i obniżyły w skali miesiąca o 20,9%, ale wzrosły w skali roku o 22,3%. Wrześniowe ceny ziemniaków na targowiskach (107,81 zł/dt) również były niższe niż w sierpniu br. (o 3,5%), ale wyższe od ubiegłorocznych o 24,7%.

W okresie styczeń–wrzesień br. za 1 kg żywca wieprzowego płacono średnio 4,48 zł, tj. o 15,9% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. **ceny żywca wieprzowego** w skupie (4,62 zł/kg) obniżyły się w skali miesiąca o 4,2%, a w skali roku o 13,6%. Wzrost cen żyta na targowiskach przy równoczesnym spadku żywca wieprzowego w skupie skutkowało pogorszeniem się rentowności produkcji żywca wieprzowego w porównaniu z sierpniem br. We wrześniu br. cena 1 kg żywca wieprzowego w skupie równoważyła wartość 7,0 kg żyta na targowiskach, wobec 8,0 przed miesiącem (przed rokiem wskaźnik wyniósł 8,9). W okresie styczeń–wrzesień br. za prosię na chów płacono 164,52 zł, tj. o 4,9% mniej niż w przed rokiem. Średnie targowiskowe ceny prosiąt przeznaczonych do dalszego chowu uzyskane we wrześniu br. obniżyły się w skali miesiąca o 9,2% (do 142,50 zł/szt), a w ujęciu rocznym o 20,3%.

Średnio za 1 kg żywca drobiowego w skupie płacono w okresie od początku roku 3,61 zł; było to o 2,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętne ceny skupu drobiu rzeźnego we wrześniu 2018 r. (4,00 zł/kg) wzrosły w odniesieniu do sierpnia br. o 2,4%, a w odniesieniu do września ub. roku o 5,3%.

Przeciętnie za 1 kg żywca wołowego w okresie od stycznia do września br. płacono 6,79 zł czyli o 5,7% więcej niż przed rokiem. W opisywanym miesiącu przeciętne ceny żywca wołowego (6,69 zł/kg) spadły w stosunku do sierpnia br. o 0,6%, a w ujęciu rocznym wzrosły o 3,5%.

Wykres 10. Przeciętne ceny skupu żywca i mleka

Od początku br. **skup mleka** wyniósł 603,8 mln l i był o 2,6% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. We wrześniu br. dostarczono do skupu 62,4 mln l mleka, tj. mniej w ujęciu miesięcznym o 4,6% i rocznym o 1,7%. Średnio za 100 l mleka w okresie styczeń-wrzesień br. płacono 127,25 zł; w porównaniu z ub. rokiem było to o 1,5% mniej. Ceny tego surowca we wrześniu br. ukształtowały się na poziomie 128,58 zł za 100 l, tj. o 2,6% wyższym niż przed miesiącem, ale o 7,5% niższym niż we wrześniu ub. roku.

Przemysł i budownictwo

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim we wrześniu br. osiągnęła wartość 5218,8 mln zł (w cenach bieżących) i była (w cenach stałych) wyższa niż przed rokiem o 4,7%, a w porównaniu z poprzednim miesiącem niższa o 3,9%.

Na wzrost produkcji sprzedanej przemysłu miała wpływ największa, stanowiąca 96,3% udziału sekcja tj. przetwórstwo przemysłowe, w której odnotowano wzrost w porównaniu z wrześniem ub. roku o 5,0%.

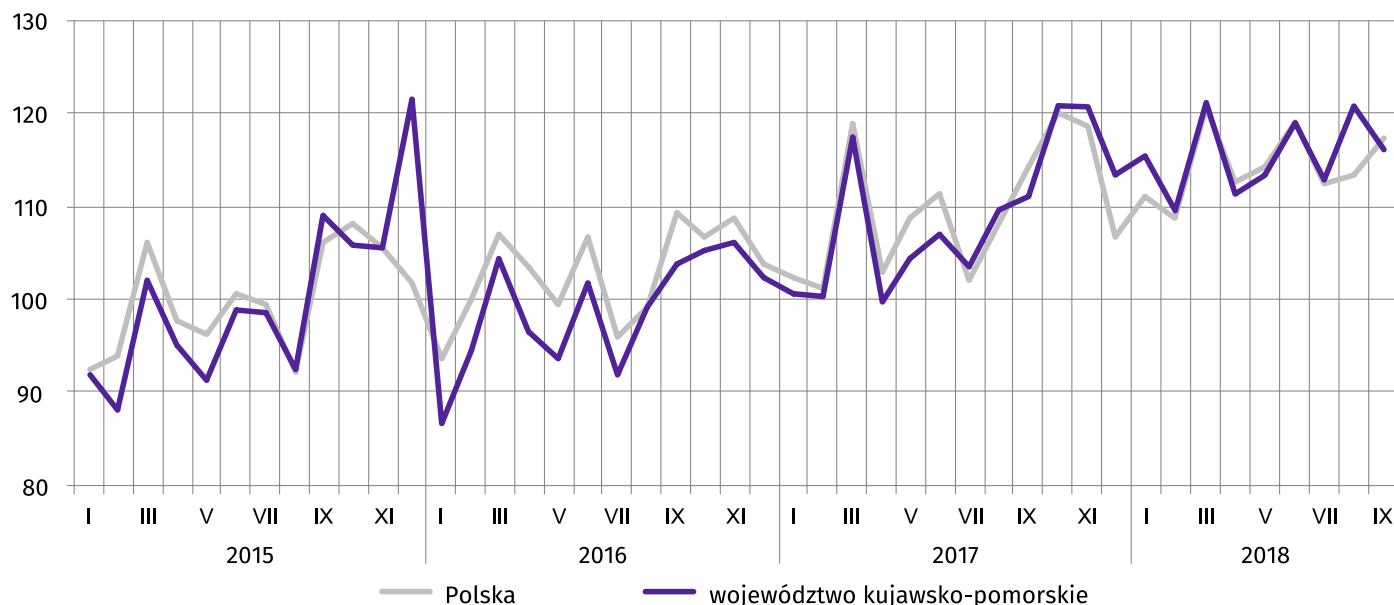
Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	IX 2018	I-IX 2018	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w odsetkach
OGÓŁEM	104,7	108,8	100,0
w tym:			
Przetwórstwo przemysłowe	105,0	108,8	95,8
w tym:			
produkcja artykułów spożywczych	103,5	108,7	24,0
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	108,3	117,4	1,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru	118,4	123,2	14,7
poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	97,2	103,4	1,1
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	101,1	96,4	9,8
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	94,7	97,6	10,5
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	119,9	121,0	1,8
produkcja wyrobów z metali ^Δ	110,8	109,5	10,4
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	78,5	145,0	3,1
produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	102,5	105,3	3,3
produkcja mebli	85,3	98,9	3,9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	100,8	106,6	2,5

Wyższy niż we wrześniu 2017 r. poziom produkcji sprzedanej wystąpił w 18 (spośród 30 występujących w województwie) działach przemysłu. Podwyższenie wrześniowej sprzedaży w odniesieniu do analogicznego okresu ub. roku odnotowano m.in. w produkcji: wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 19,9%), papieru i wyrobów z papieru (o 18,4%) oraz wyrobów z metali (o 10,8%).

Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji: komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 21,5%), mebli (o 14,7%) oraz wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 5,3%).

Wykres 11. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu
(przeciętna miesięczna 2015=100; ceny stałe)

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, wyniosła we wrześniu br. (w cenach bieżących) 38,3 tys. zł i była wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) o 2,7% przy wzroście przeciętnego zatrudnienia (o 1,9%) oraz wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (o 5,7%).

W okresie od stycznia do września 2018 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła (w cenach bieżących) 46411,0 mln zł i była (w cenach stałych) wyższa o 8,8% niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Największy wpływ na wzrost produkcji w tym okresie miały działy zajmujące się m.in. produkcją: papieru i wyrobów z papieru (o 23,2%), wyrobów z metali (o 9,5%) oraz artykułów spożywczych (o 8,7%). Spadek wystąpił natomiast m.in. w produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 3,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,4%) oraz mebli (o 1,1%).

Na tle pozostałych województw, województwo kujawsko-pomorskie zajęło we wrześniu 2018 r. 8 pozycję pod względem udziału w przychodach ze sprzedaży produkcji przemysłowej kraju.

Produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) we wrześniu 2018 r. wyniosła 780,1 mln zł. Była wyższa o 35,0% niż we wrześniu 2017 r. i o 0,1% wyższa niż w sierpniu br. (przed rokiem wzrost odpowiednio o 7,7% i o 7,1%).

W omawianym miesiącu wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego ukształtowała się na poziomie 40,0 tys. zł i była o 32,0% wyższa niż przed rokiem. Wzrost wydajności odnotowano przy wzroście przeciętnego zatrudnienia w budownictwie o 2,3% i przy wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 8,5%.

Produkcja budowlano-montażowa (w cenach bieżących) we wrześniu 2018 r. ukształtowała się na poziomie 497,8 mln zł (63,8% ogółu produkcji sprzedanej budownictwa) i była wyższa o 51,8% od uzyskanej we wrześniu 2017 r. (wówczas niższa o 5,2%). Wzrost produkcji budowlano-montażowej w skali roku odnotowano wśród podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 79,6%), przedsiębiorstw specjalizujących się w budowie budynków (o 54,0%), a także podmiotów wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 15,4%).

Dynamika i struktura produkcji budowlano-montażowej (w cenach bieżących) kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	IX 2018	I-IX 2018	
		analogiczny okres roku poprzedniego =100	w odsetkach
OGÓŁEM	151,8	142,3	100,0
Budowa budynków ^Δ	154,0	153,2	31,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	179,6	145,4	37,8
Roboty budowlane specjalistyczne	115,4	129,7	31,1

W porównaniu z sierpniem br., produkcja budowlano-montażowa województwa kujawsko-pomorskiego zwiększyła się o 1,9%. Wzrost dotyczył podmiotów specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 20,1%), a także przedsiębiorstw, których głównym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 19,3%), natomiast spadek dotyczył podmiotów wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 30,2%).

Udział produkcji budowlano-montażowej we wrześniu 2018 r. w produkcji krajowej wyniósł 5,3%, co plasuje województwo na 7 miejscu w kraju.

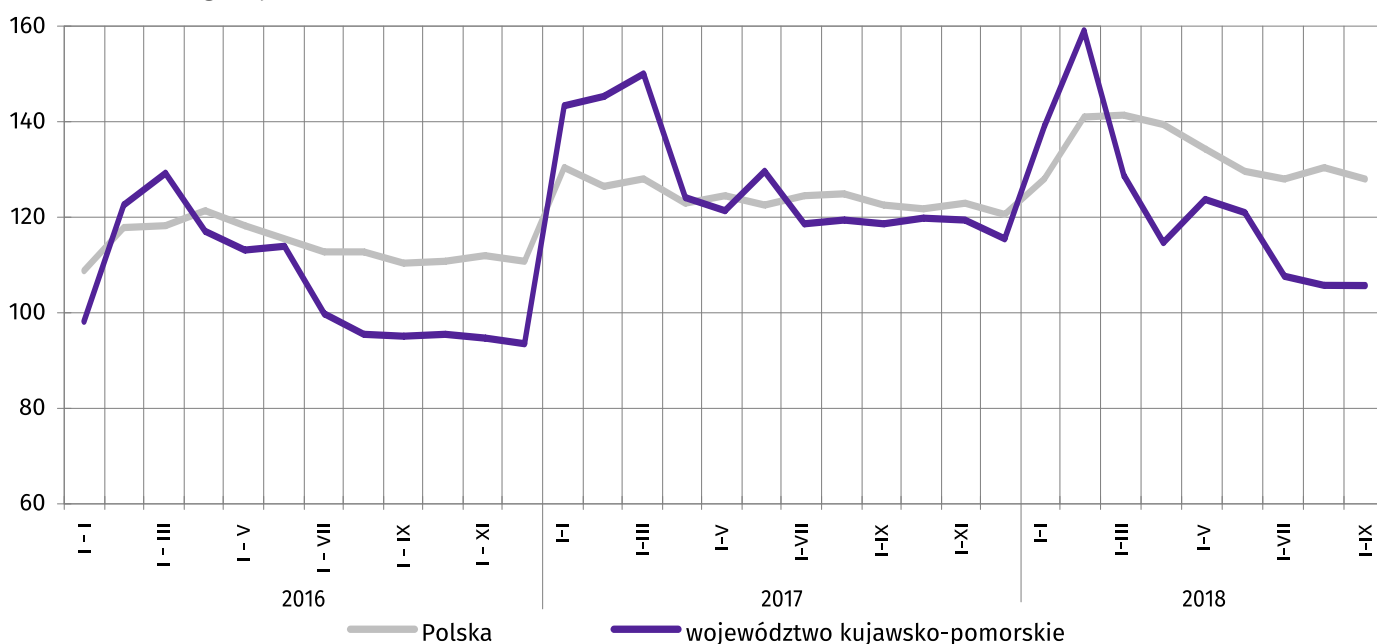
Budownictwo mieszkaniowe

We wrześniu 2018 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku w województwie kujawsko-pomorskim zmniejszyła się liczba mieszkań na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym (spadek o 28,9%), liczba mieszkań oddanych do użytkowania (spadek o 7,9%), zwiększyła się natomiast liczba mieszkań których budowę rozpoczęto (wzrost o 12,7%).

Według wstępnych danych³ w badanym miesiącu **przekazano do użytkowania** 594 lokale, czyli o 7,9% mniej niż przed rokiem. Spowodowane to było spadkiem liczby mieszkań w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 19,6%) oraz w budownictwie indywidualnym (o 5,0%). Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w budownictwie indywidualnym – 264 lokale (44,4% ogólnej liczby oddanych mieszkań). Ponadto oddano do użytkowania 258 lokali w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (43,4%), 68 mieszkań w budownictwie społecznym czynszowym oraz 4 lokale komunalne. W badanym miesiącu nie oddano do użytkowania mieszkań spółdzielczych i zakładowych.

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim we wrześniu 2018 r. stanowiły 4,0% efektów krajowych.

Wykres 12. Dynamika mieszkań oddanych do użytkowania
(analogiczny okres 2015=100)

³ Dane meldunkowe mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w okresie styczeń–wrzesień 2018 r. kształtowała się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania oddane do użytkowania			Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-IX 2017=100	
OGÓŁEM	4916	100,0	89,2	99,5
Indywidualne ^a	2684	54,6	107,4	134,0
Spółdzielcze	34	0,7	27,0	54,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem ^a	2001	40,7	76,5	58,9
Komunalne	85	1,7	66,9	55,2
Spółeczne czynszowe	112	2,3	78,9	47,0

^a Począwszy od stycznia 2018 r. dane dotyczące efektów „budownictwa indywidualnego” dotyczą tylko mieszkań realizowanych na własne potrzeby inwestora; mieszkania na sprzedaż lub wynajem dotychczas zaliczane do tej formy budownictwa zostały włączone do formy „budownictwo przeznaczone na sprzedaż lub wynajem”.

W okresie styczeń–wrzesień 2018 r. oddano do użytkowania 4916 mieszkań, tj. o 10,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek liczby mieszkań odnotowano w budownictwie spółdzielczym (o 73,0%), komunalnym (o 33,1%), przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 23,5%) oraz społecznym czynszowym (o 21,1%), natomiast wzrost w budownictwie indywidualnym (o 7,4%). Pod względem liczby oddanych lokali województwo kujawsko-pomorskie zajęło 11 pozycję wśród wszystkich województw.

W okresie styczeń–wrzesień 2018 r. **przeciętna powierzchnia** mieszkania oddanego do użytkowania wyniosła 99,5 m² i była większa o 7,4 m² niż w analogicznym okresie ub. roku. Największe mieszkania wybudowali inwestorzy w budownictwie indywidualnym (134,0 m²), w którym przeciętna powierzchnia zrealizowanego mieszkania w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku pozostała bez zmian.

Najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w Bydgoszczy (852), Toruniu (570) oraz w powiatach bydgoskim (584) i toruńskim (521), najmniej natomiast w powiatach wąbrzeskim (37) i radziejowskim (39).

W okresie styczeń–wrzesień 2018 r. mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej powstały w powiatach: świeckim (144,6 m²), włocławskim (141,6 m²) i aleksandrowskim (139,3 m²). Najmniejsze lokale przekazano w Bydgoszczy (58,4 m²) i w Toruniu (66,0 m²).

Mapa 2. Mieszkania oddane do użytkowania w okresie styczeń–wrzesień 2018 r.

We wrześniu 2018 r. liczba mieszkań, na realizację których wydano **pozwolenia na budowę** lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 754 i było to o 28,9% mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Najwięcej mieszkań, bo 55,4% ogólnej liczby, stanowiły mieszkania indywidualne.

W badanym miesiącu zwiększyła się w skali roku liczba **mieszkań, których budowę rozpoczęto** (o 12,7%, tj. do poziomu 827). Większość mieszkań, bo 50,5%, stanowiły mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.

Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym i mieszkań, których budowę rozpoczęto **w okresie styczeń-wrzesień 2018 r.** kształtowała się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-IX 2017=100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	I-IX 2017=100
OGÓŁEM	7851	100,0	98,2	7499	100,0	108,7
Indywidualne	3690	47,0	x ^a	3618	48,2	x ^a
Spółdzielcze	—	x	x	35	0,5	55,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	4006	51,1	x ^a	3643	48,6	x ^a
Komunalne	73	0,9	173,8	69	0,9	191,7
Spółeczne czynszowe	80	1,0	17,5	133	1,8	123,1
Zakładowe	2	0,0	4,0	1	0,0	16,7

a Zgodnie ze zmienionym zakresem form budownictwa, dynamiki w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego będą prezentowane począwszy od stycznia 2019 r.

Rynek wewnętrzny

We wrześniu 2018 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano w ujęciu rocznym wzrost (w cenach bieżących) **sprzedaży detalicznej** (o 5,6%), natomiast spadek **sprzedaży hurtowej** (o 2,1%).

W porównaniu z analogicznym miesiącem poprzedniego roku wzrost **sprzedaży detalicznej** (zrealizowanej przez przedsiębiorstwa handlowe i niehandlowe) zanotowano m.in. w grupach: pozostałe (o 27,7%), prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 17,9%) oraz tekstylia, odzież, obuwie (o 16,2%). Spadek w ujęciu rocznym odnotowano m.in. w grupach: żywność, napoje i wyroby tytoniowe oraz meble, RTV, AGD (w każdej z grup o 4,9%).

W porównaniu z sierpniem br. przychody ze sprzedaży detalicznej zmalały o 3,3%. Największy spadek w skali miesiąca dotyczył grupy żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 13,1%).

W okresie styczeń-wrzesień br. sprzedaż detaliczna była o 6,1% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy czym najwyższy wzrost wystąpił w grupie pozostałe (o 26,9%).

Dynamika i struktura (w cenach bieżących) sprzedaży detalicznej kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	IX 2018	I-IX 2018	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100		w odsetkach
OGÓŁEM^a	105,6	106,1	100,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	105,4	112,1	14,4
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	95,1	100,6	38,1
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	104,5	100,5	1,8
Tekstylia, odzież, obuwie	116,2	93,9	2,6
Meble, RTV, AGD	95,1	94,3	1,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	117,9	104,0	2,2
Pozostałe	127,7	126,9	16,4

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych. Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych we wrześniu 2018 r. była niższa niż przed rokiem o 2,1% oraz niższa o 10,1% w porównaniu z sierpniem br., natomiast w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano odpowiednio spadek o 1,9% i o 10,7%.

W okresie styczeń-wrzesień 2018 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 6,0% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, a w przedsiębiorstwach hurtowych w tym samym okresie wzrosła o 7,0%.

Opracowanie merytoryczne

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

ul. Ks. Stanisława Konarskiego 1-3

85-066 Bydgoszcz

Kontakt:

tel: (+48 52) 366 93 90

faks: (+48 52) 366 93 56

e-mail: SekretariatUSBDG@stat.gov.pl

www.bydgoszcz.stat.gov.pl

@BYDGOSZCZ_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Informacje o sytuacji społeczno-gospodarczej](#)

[Komunikaty i biuletyny województwa kujawsko-pomorskiego](#)

[Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w 2017 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy \(DBW\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Pojęcia stosowane w statystyce publicznej](#)

Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim

WYSZCZEGÓLNIENIE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2017 r.													
B – 2018 r.													
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^a (w tys. osób)	A	254,5	255,6	256,3	256,8	256,6	256,9	257,3	256,9	256,7	255,4	256,2	256,4
	B	260,5	260,6	260,6	261,0	260,5	260,3	260,0	259,7	259,4			
poprzedni miesiąc = 100	A	102,2	100,5	100,3	100,2	99,9	100,1	100,1	99,8	99,9	99,5	100,3	100,1
	B	101,6	100,0	100,0	100,1	99,8	99,9	99,9	99,9	99,9			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,5	102,8	103,2	103,5	103,4	103,3	103,4	103,6	103,1	102,7	103,1	103,0
	B	102,4	101,9	101,7	101,6	101,5	101,3	101,1	101,1	101,0			
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)	A	103,3	102,5	98,7	93,0	89,5	85,8	84,8	83,8	82,3	79,8	80,1	81,5
	B	85,1	84,3	81,5	77,7	75,1	72,5	71,5	70,6	70,1			
Stopa bezrobocia ^b (w %; stan w końcu okresu)	A	12,4	12,3	11,9	11,3	10,9	10,5	10,4	10,2	10,1	9,8	9,8	9,9*
	B	10,3	10,2	9,8*	9,4	9,1	8,8*	8,7	8,6	8,6			
Oferty pracy (zgłoszone w ciągu miesiąca)	A	7506	8044	10771	7919	8966	9039	8861	7658	8865	7648	5994	4118
	B	7727	7167	9101	7607	8103	8776	8422	8674	7272			
Liczba bezrobotnych na 1 ofertę pracy (stan w końcu okresu)	A	18	18	15	17	13	12	13	13	12	15	16	26
	B	16	16	13	12	12	11	11	12	13			
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	A	3631,58	3619,75	3851,35	3757,51	3726,11	3868,28	3903,58	3836,42	3932,31	3910,88	3976,50	4095,95
	B	3905,79	3881,57	4117,23	4037,50	4027,05	4111,87	4173,80	4115,82	4178,04			
poprzedni miesiąc = 100	A	94,9	99,7	106,4	97,6	99,2	103,8	100,9	98,3	102,5	99,5	101,7	103,0
	B	95,4	99,4	106,1	98,1	99,7	102,1	101,5	98,6	101,5			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	106,4	106,5	107,0	106,3	107,9	106,7	108,1	107,9	108,6	108,5	109,2	107,0
	B	107,6	107,2	106,9	107,5	108,1	106,3	106,9	107,3	106,2			
Wskaźniki cen: towarów i usług konsumpcyjnych ^c : analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	101,9	.	.	101,8	.	.	101,9	.	.	102,6
	B	.	.	101,6	.	.	101,7	.	.	.	.	.	.

a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca. c W kwartale.

Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
A – 2017 r.														
B – 2018 r.														
Wskaźniki cen (dok.):														
skupu ziarna zbóż:														
poprzedni miesiąc = 100		A	101,4	100,8	102,9	98,5	102,0	100,2	94,4	93,6	101,2	103,2	99,4	102,7
		B	99,1	98,3	101,2	100,2	100,5	102,2	101,9	107,7	105,3			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	101,0	106,2	111,1	110,5	110,5	111,1	107,8	103,9	102,4	108,4	104,7	99,8
		B	97,6	95,1	93,6	95,2	93,8	95,6	103,2	118,7	123,5			
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt):														
poprzedni miesiąc = 100		A	101,9	99,0	97,3	99,1	102,8	99,4	97,1	105,0	98,9	104,1	100,2	100,5
		B	99,1	102,1	97,6	101,5	101,3	99,5	96,4	102,0	99,4			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	105,8	106,1	109,1	103,0	104,2	103,3	104,3	107,3	106,0	112,0	114,8	105,2
		B	102,2	105,4	105,7	108,3	106,7	106,9	106,1	103,0	103,5			
skupu żywca rzeźnego wieprzowego:														
poprzedni miesiąc = 100		A	97,0	98,0	103,2	108,8	101,1	102,4	97,9	99,5	97,4	90,5	95,8	98,1
		B	92,5	106,2	103,6	95,1	98,6	105,7	100,7	104,5	95,8			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	124,6	116,3	118,3	131,1	121,3	114,3	103,7	103,5	100,0	96,1	92,9	89,3
		B	85,1	92,2	92,5	80,9	78,9	81,4	83,7	87,9	86,4			
Relacje cen skupu ^a żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta														
		A	8,2	8,1	8,3	8,9	9,2	9,3	9,0	8,7	8,9	8,1	7,7	7,4
		B	6,8	7,2	7,6	7,3	7,2	8,1	7,7	8,0	7,0			
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (w cenach stałych):														
poprzedni miesiąc = 100		A	98,4	99,6	117,3	84,7	104,9	102,5	96,5	106,0	101,2	109,0	100,1	93,9
		B	101,5	95,3	110,8	91,4	101,6	105,2	94,9	107,1*	96,1			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	116,3	106,0	112,6	103,3	111,7	105,3	112,6	110,6	106,9	114,9	113,9	110,9
		B	114,4	109,5	103,5	111,6	108,2	111,0	109,2	110,2*	104,7			
Produkcja budowlano-montażowa ^b (w cenach bieżących):														
poprzedni miesiąc = 100		A	26,6	116,4	163,7	88,5	113,2	127,3	86,9	118,9	102,8	121,2	105,3	122,9
		B	50,9	79,8	131,9	92,8	112,0	141,2	98,7	122,4	101,9			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100		A	90,5	77,6	114,6	106,3	110,0	109,4	114,0	119,1	94,8	147,6	145,8	107,8
		B	205,9	141,2	113,9	119,4	118,1	131,0	148,8	153,1	151,8			

^a Ceny bieżące bez VAT. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane dane o województwie kujawsko-pomorskim (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE													
A – 2017 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
B – 2018 r.													
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	732	1171	2004	2323	2659	3481	4199	4869	5514	6119	6950	7743
	B	711	1281	1720	2150	2710	3248	3808	4322	4916			
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	146,1	118,5	116,2	106,2	107,4	113,9	118,8	124,9	124,9	125,5	126,2	123,7
	B	97,1	109,4	85,8	92,6	101,9	93,3	90,7	88,8	89,2			
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (w cenach bieżących): poprzedni miesiąc = 100	A	85,2	96,2	124,3	97,9	94,9	97,1	99,3	100,2	100,6	104,2	102,7	103,9
	B	85,8	97,5	122,7	96,3	96,5	100,3	104,3	98,4	96,7			
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	109,2	103,1	111,7	106,9	107,7	103,7	100,6	98,0	102,1	100,3	103,9	102,4
	B	103,1	104,4	103,1	101,4	103,2	106,6	111,9	109,9	105,6			
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach ^b : brutto ^c (w %)	A	.	.	5,6	.	.	5,2	.	.	5,0	.	.	4,4
	B	.	.	5,4	.	.	5,6	.	.	.	.	.	
netto ^d (w %)	A	.	.	4,8	.	.	4,5	.	.	4,3	.	.	3,8
	B	.	.	4,5	.	.	4,7	.	.	.	.	.	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	988,5	.	.	1744,9	.	.	2583,2	.	.	3801,2
	B	.	.	.	.	.	1097,5	.	.	.	.	.	
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	210,7	.	.	148,6	.	.	130,3	.	.	126,8
	B	.	.	.	.	.	62,9	.	.	.	.	.	
Podmioty gospodarki narodowej ^e w rejestrze REGON (stan w końcu okresu)	A	193574	193500	193887	194149	194465	194807	194957	195381	195370	195458	195578	195717
	B	195368	195571	196009	196351	197399	198548	194342	195478	196196			
w tym spółki handlowe	A	16729	16818	16937	17032	17084	17163	17253	17344	17435	17520	17612	17706
	B	17796	17882	17942	18035	18112	18208	14904	14989	15071			
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	1908	1909	1922	1921	1924	1927	1933	1936	1940	1954	1959	1961
	B	1965	1963	1969	1965	1970	1975	1367	1371	1370			

^a W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane są prezentowane narastająco. ^c Relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. ^d Relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. ^e Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.